

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين

۲۰۲۴/۰۸/۱۴

پښتو ژباړه: رحمت آریا

د پادشاه میلیندا

پوښتنې

۴۹ برخه

څلورم کتاب

میلیندا پنهو

د معضلاتو حل

لومړۍ څپرکۍ [۹۰]

لومړۍ: د بیان او سفسطې استاد ځیرک او عاقل

میلیندا هڅه وکړه چې

د ستر ناگه سینا ورهڼه «مهارت» وازمایی.

نه یوازې یو ځل

بلکه

په ځلونو ځلونو ئې یوازې نه پرېښود¹.

پاچا له میلیندا پوښتنې کولې

او خپلې هماغه پوښتنې به ئې

په نورو الفاظو تکرار کړلې،

دې لړۍ تر هغو دوام وکړ چې

د پاچا خپلې ورهڼې،

دده ناپوهي په زباد ورسوله.

له دې وروسته نو دی

د سپېڅلي کتاب زده کوونکی شو.

¹ - وِسَنْتو تسه کهایایه Vasanto tassa Khâyâya په تحت اللفظي معنی: د هغه تر سیوري لاندې ځای پر ځای ولاړ وو. پرتله کړئ: *Gâtaka I, 91* لیکوال

د پاڼو شمیره: له 1 تر 5

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزې بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په خیر و لولئ

کری شپه به ئی
په پټه د اشعارو
د معنی په ډوب فکر کې تېره کړه
په نهو استویو
سپېڅلو کتابونو کې ئی دلته او هلته
سختې معنی گانې
وموندلې چې
حل ئی ورته گران وو
او په دې توگې ئی فکر وکړ:
د سوېمن بودا په ویناوو کې
چې څو اړخیزې وې
او
ځینې ئی شرحې
یو شمېر ئی
د حالاتو له مخې
بدیهة الکلام دي،
یو شمېر ئی
په بشپړ ډول
بنسټیز ټکي راسپړي
هر ځل به له معنی
او مفهومه ناخبره وو،
په دې پسې به هڅې وې
او کړاونه
عادل پاچا شا په تخته ځملاست،
په دغو
دقیق النظر و بېلابېلو ارشاداتو کې
ډوب وو
او له ځان سره ئی ویل
کاشکې همدا اوس
د ستر ناگه سینا غور
رانېږدې وای

د پاڼو شمېره: له 2 تر 5

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پټه له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکني د لیکنيزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هيله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ

او دا نابله ټکي مي
دده مخي ته ايښي واي
چي
دېر عجيب دي او
سخت ښکاري-
هو متناقض هم دي-
راولي ناگه سينا
چي
راحل ئي کړي
چي په راتلونکي کي که څوک
په شک کي وي نو
د هغه حل به هم
ورته د حقيقت
د لاري په اوږدو کي لارښود شي

دويم: پاچا ميليندا سپيده چاود مهال له خوبه راپاڅېده، د لمر خاتنه د لومړي څرک له لگېدو سره سم ئي ولامل، بيا ئي د دواړو لاسونو ورغوي پر يو بل باندي کښېښودل او غبرگ ئي خپل تندي ته پورته کړل او له ځان سره ئي د تېرومهالونو، اوسمهال او راتلونکي مهال بوداگان په ياد کړل او په يوازي سر ئي قانون ته اته گوني ژمني يادي کړي او له ځان سره ئي وويل: زه به سر له اوسه د اوو ورځو لپاره داسي رياضت پر ځان وگالم چي اته گوني مقررات به پر ځان پلي کوم، او کله مي چي دا عبادت بشپړ کړ نو بيا به استاد ته لار شم او دا معضلات به د پوښتنو په توگي د هغه مخ ته کښېږدم.

ورپسي پاچا ميليندا خپلي سلطنتي جامي يوي خوا ته کښېښودلي، خپلي شاهانه جامي ئي و ايستي او ژره چينه ئي واغوستله، پر خپل سر ئي هغه پگړۍ² کښېښودله چي يوازي گوتناستي ئي پر سر کوي، په ظاهر کي يو بشپړ زاهد ښکارېده، په ذهن کي ئي د خپلي ژمني په پام کي لرلو سره اته پرهيزونه پر ځان ومنل. له ځان سره ئي وويل: م په دغو اوو ورځو کي به د حکومت هېڅ قانوني قضيه ونه گورم او پرېکړه به ونه کړم. له شهواني افکارو به ځان لېږي ساتم، د بخل او کيني له افکارو به پرهيز کوم او له هغو افکارو به تښتم چي د ابهام او اغفال ليوالتيا ته مي وهڅوي. د خپلو ټولو مرييانو، خدمتگارانو، او اړوندو کسانو پر وړاندي به له ځانه سهاندتوب «برده باري» او ځان

² - Patisīsakam. See Gātaka. II, 197.

د پاڼو شمېره: له 3 تر 5

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکاري ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکني د ليکنيزي بني پاروالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکي په ځير و لولئ

تیتوالی څرگند کړم. [۹۱] خپل جسماني عمل او د ځان هر غری به د احساس د شپږو غړو په ګډون په ډېر احتیاط څارم. او د خپل زړه نړۍ به د ټولو موجوداتو پروراندې له مینې ډکه کړم. "

د خپلو اته ګونو ژمنو په ساتلو ئې په زړه کې ددغه اخلاقي قانون ډېوه بڼه کړله، او د اوو ورځو لپاره له ځایه ونه خوځېد. کله چې اتمه شپه راغله او ورپسې د اتمې ورځې لمر وخت نو سهار وختی ئې خپل سباناړی وکړ او په غم ژړلو سترګو او سنجولو شویو کلماتو چې په چلند کې نرم او مهربانه بڼکارېده خپل فکر راټول کړ، او په خوښ او هوسا زړه له ځایه پاڅېد او ناګه سینا ته ورغی. د ناګه سینا پښو ته لومړی په ملا کړوپ شو او بیا په ډېر احترام یوه ګوټ ته ودرېد او وئې ویل:

دريم: بڼاغلې ناګه سینا! یوه ځانګړې موضوع ده چې غواړم د هغې په هکله له تاسو سره په یوازیتوب کې خبرې وکړم. غواړم چې زما او ستا تر منځ دې دریمګړی څوک نه وي. غواړم چې یو لېرې ګوټي ګوټ، په ځنګل کې یوه منزوي ځای ته لاړ شو، داسې ځای چې د یوه ګوټي ګوټ اته واړه ځانګړتیاوې ولري او هلته به د سره دا موضوع یاده کړم. او دلته باید له ما څخه هېڅ شی پټ پاتې نه شي، له ټولو اسرارو مې خبر کړه. اوس زه په بڼه حالت کې یم، او دې ته چمتو یم چې په وراشې او ژورو افکارو کې ننوځو. او هغه څه چې وایم د هغو معنی به د بېلګو په ویلو راته روښانه کړی. ای ناګه سینا! ځمکه زښته ډېره پراخه ده، او کله چې ناوړه حالات رامنځته کېږي نو خلک د همدې پراخې ځمکې په یوه ګوټي ګوټ کې پر ځمکې باندې د ډاډ او اعتماد کولو په هیلي خزاني پټې ږدي، زه هم همداسې یم کله چې مور په ژورو وراشو کې ننوځو نو پر ما هم د پټو خبرو ډاډ وکړی.

څلورم: بیا نو له خپل مولا سره په پورته ویل شویو ځانګړتیاوو ګوټي ته لار: " ناګه سینا یو څوک چې چا سره سلا مشوره کوي باید اتو ځایونو ته له تګ څخه ډډه وکړي. هېڅ هوښیار سړی به په داسې ځایونو کې خبرې ونه کړي، ځکه که خبرې وکړي نو خبرې ئې له پایلې پرته د هماغې ځمکې پر مخ په رالوبدلو هماغلته پاتې کېږي. او دا اته ځایونه کوم دي؟ ناهمواره ځای، انسانانو ته نامصنونه ځایونه، هغه ځایونه چې هلته ډېر باد چلېږي، د پټېدلو ځایونه، سپیڅلي ځایونه، دنګې لارې، د بانس³ له لرګیو جوړ نازکه پل او هغو ځایونو کې چې خلک لامبي."

شیخ، پوښتنه وکړه: پر دغو ځایونو باندې د اعتراض دلیل څه دی؟

پاچا ځواب ورکړ: ناګه سینا [۹۲] په هموارو ځایونو کې د خبرو سکالو پرغزي «متشنجه»، اوږدې او شپنډلې «ګډوډې» کېږي، او هېڅ پایله ورڅخه لاس ته نه راځي. په نامصنونو ځایونو کې فکر ابتر «مضطرب» کېږي او څوک چې ابتره وي په څرګنده او آسانه د خبرې په منځکې نه پوهېږي. په هغو ځایونو کې چې باد چلېږي غږ سم نه اورېدل کېږي. په پټو ځایونو کې استراق سمع کېږي. په سپیڅلو ځایونو کې د وراشې په لړ کې پوښتنه جدي انحراف مومي او پراخ تعابیر ورڅخه اخیستل کېږي. پر لوړو لارو د لېو و لېو د اوبښتګ شونتیا شته، د بانس له

---

³ - bambû

لرگيو جوړ نازک پله باندي د توازن نشتوالی او د پله د ټال خوړلو شونتیا شته، د لمبا په عامو ځایونو کې د یوې خبرې په هکله وراشه نور د دوو تنو وراشه نه بلکه د یوې ډلې د خبرو سکالو گرځي. له دې کبله ویل شوي چې ⁴ :

"کله چې د لوړو موضوعاتو په هکله خبرې کوئ

نو په ناهموارو ،

نامصنونی

او په هغو ځایونو کې چې باد چلېږي

او په پټنځایونو

او د خدای – استوگنو معابدو

دنکو لارو، پلونو او د لامبا په ټولو گهاتونو⁵ کې

له خبرو کولو ډډه وکړئ"

نور بیا

پینځم : ناگه سینا ! اته ډوله خلک هم دي چې...

یادونه: قدرمنو لوستونکو! دا هم د بناعلی رحمت آریا د آرشیف: لینک

---

⁴ - څرگنده نه ده چې «دغو دوو پاڼو کې را اخیستل شوي اڅخونه» یعنی شعرونه له کوم ځایه را اخیستل شوي دي- لیکوال
⁵ - ghâts : په پالي کې گات هغو سپیڅلو ځایونو او بناونو ته ویل کېږي چې د گنگا سپیڅلي سیند ته د کنبته کېدنگ لاره ولري. د معنی له اړخه گات څو پوریو ته ویل کېږي چې اوبو ته کنبته شوي وي. په پښتو کې مور گت د کاني یا ډبرې په معنی لرو. ژباړونکی

د پاڼو شمېره: له 5 تر 5

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په څیر و لولئ